Lieta Nr. A42624707
(A3720-07/20)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā, 2008.gada 27. maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese B.Lietiņa,

piedaloties:
pieteicējas – *I.I.*;
atbildētāja – Ķekavas pagasta padomes pilnvarotajam pārstāvim – Igoram Hadoņinam;

atklātā tiesas sēdē, Antonijas ielā 6, Rīgā, izskatīja administratīvo lietu *I.I.* pieteikumā par Ķekavas pagasta padomes 2007.gada 10.septembra administratīvā akta Nr.1-7/1595 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvā rajona tiesā 2007.gada 21.septembrī saņemts *I.I.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikums (reģ.nr.13791) par Ķekavas pagasta padomes (turpmāk – atbildētājs) 2007.gada 10.septembra administratīvā akta Nr.1-7/1595 (turpmāk – arī Lēmums) atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[2] 2007.gada 28.augustā pieteicēja ar iesniegumu griezās Ķekavas pagasta padomē ar atkārtotu lūgumu piešķirt viņai lietošanā zemi.

Savukārt, atbildētājs izskatījis pieteicējas 2007.gada 28.augusta iesniegumu, 2007.gada 10.septembrī pieņēma administratīvo aktu Nr.1-7/1595, kurā norādīja, ka pieteicējai ir atteikts piešķirt mantojamo zemi, jo pie pirmā iesnieguma nebija pievienotas mantojuma apliecinošas dokumentu kopijas. Minētajā administratīvajā aktā atbildētājs tāpat norāda, ka nav tiesīgs piešķirt brīvās, valstij piekrītošās zemes platības.

[3] Nepiekrītot Atbildētāja izdotajam administratīvajam aktam, pieteicēja to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot tiesu Lēmumu atcelt un uzlikt par pienākumu atbildētājam izdot jaunu, pieteicējai labvēlīgu, administratīvo aktu. Pieteikumu pieteicēja pamatojusi ar šādiem argumentiem.

[3.1] Pieteicēja norāda, ka 2007.gada 28.augustā atkārtoti griezusies Ķekavas pagasta padomē, ar lūgumu izdot administratīvo aktu par zemes gabalu (kurus pieteicēja bija pieprasījusi piešķirt lietošanā likumā „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrajā daļā paredzētajā termiņā) piešķiršanu lietošanā.

[3.2] Pieteicēja norāda, ka atbildētāja 2007.gada 10.septembra vēstule ir adresātam nelabvēlīgs administratīvs akts, jo atteikuma pamatojums neatbilst tiesību normām – likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrai daļai, kas uzliek par pienākumu atbildētājam izdot adresātam labvēlīgu administratīvo aktu, gadījumā, ja zemes pieprasījums iesniegts līdz 2006.gada 1.jūnijam un ir pieprasītas brīvās, valstij piederošās zemes.

Pamatojoties uz minētajiem argumentiem, pieteicēja lūdz tiesu atcelt viņai nelabvēlīgi izdoto administratīvo aktu un uzlikt par pienākumu Ķekavas pagasta padomei izdot jaunu, pieteicējai labvēlīgu administratīvu aktu, kā arī piedzīt no atbildētāja, par labu pieteicējai, samaksāto valsts nodevu.

[4] Atbildētājs savā rakstveida paskaidrojumā Administratīvajai rajona tiesai, norāda, ka pieteikumu neatzīst sekojošu iemeslu dēļ:

[4.1] Atbildētājs norāda, ka līdz pieteikuma iesniegšanai Administratīvajā rajona tiesā, pieteicēja ar iesniegumu par jautājumu piešķirt mantojamās zemes platību Ķekavas pagastā ir griezusies LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā (RAPLM).

RAPLM 2007.gada 8.maija vēstulē ir sniegts skaidrojums attiecībā uz pieteicējas 2007.gada 10.aprīļa iesniegumu, kurā informē, ka pašreiz saskaņā ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 16.pantā noteikto, bijušo zemes īpašnieku mantinieki var pieprasīt atjaunot īpašuma tiesības uz brīvo, valstij piekrītošo zemi, iesniedzot Centrālajai zemes komisijai līdz 2008.gada 1.septembrim rakstveida iesniegumu par īpašumu tiesību atjaunošanu un dokumentus, kuri apliecina mantošanas tiesības.

[4.2] Atbildētājs paskaidro, ka 2005.gada 2,augusta un 2006.gada 3.maija pieteicējas iesniegumos, mantojuma apliecinošu dokumentu kopijas nebija pievienotas.

[4.3] Atbildētājs savā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pirmais iesniegums, kurā pieteicēja bija pievienojusi mantojuma apliecinošas dokumentu kopijas, Ķekavas pagasta padomē tika iesniegts 2006.gada 21.augustā.

[4.4] Atbildētājs norāda, ka pieteicēja, nesekojot izmaiņām likumdošanā par īpašuma tiesību atjaunošanu uz lauku apvidu zemi, pieteicēja vēl papildus iesniedz Ķekavas pagasta padomē četrus iesniegumus. Atbildētājs norāda, ka uz pietiecējas iesniegumiem ir sniegtas atbildes uzziņas formā.

[4.5] Attiecībā uz pieteicēju interesējošiem zemes gabaliem atbildētājs paskaidrojumā norādījis sekojošo.

Zemes gabals ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*, atbildētājs paskaidro, ka uz zemes gabala atrodas dzīvojamā māja, kurai nav īpašnieka, par to 2006.gada 4.septembrī ir ziņots VAS Privatizācijas aģentūru, kas izlemj šādu objektu tālāko izmantošanu.

Zemes gabals ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/* atrodas zem 330 kV elektrolīnijas. Atbildētājs paskaidro, ka ir noslēgti ilgtermiņa zemes nomas līgumi.

Zemes gabals ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/* ar ĶPP 2005.gada 15.jūlija lēmumu ir piešķirts pašvaldībai Aveņu ielas uzturēšanai.

Zemes gabals ar kadastra Nr. */dzēsts kadastra numurs/* ar ĶPP 2005.gada 19.augusta lēmumu ir piešķirts saimniecībai „Avoti".

Zemes gabals ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/* ar ĶPP 2005.gada 12.februāra lēmumu piešķirts saimniecības „Akmens Zieds" paplašināšanai.

Zemes gabals ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/* ar ĶPP 2005.gada 15.jūlija lēmumu piešķirts saimniecībai „Virzas".

[4.6] Atbildētāja ieskatā, atbildētājs ar savām uzziņām izsmeļoši ir paskaidrojis pieteicējai tālāko rīcību, kā rīkoties, lai pieteicēja tiktu iekļauta zemes pieprasītāju mantinieku sarakstā.

Atbildētājs lūdz tiesu pieteikumu noraidīt, jo pēc 2006.gada 1.jūnija šāda rakstura jautājumus risina LR Centrālā zemes komisija.

[5] Uz tiesas sēdi pieteicēja, kā arī atbildētāja pilnvarotais pārstāvis ir ieradušies.

[5.1] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz rakstveida pieteikumā norādītajiem argumentiem.

[5.2] Atbildētāja – Ķekavas pagasta padomes pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz rakstveida paskaidrojumā tiesai izklāstītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietā esošos materiālus, tiesas sēdē uzklausījusi pušu pārstāvju paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums *ir pamatots un apmierināms.*

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.pantu *administratīvā tiesā procesa būtība ir tiesas kontrole par iestādes par izdotā administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Administratīvajā procesā tiesa noskaidro, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, vai tas atbilst materiālo tiesību normām, un vai administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu.*

Administratīvā akta tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde, to izdodot, rīkojusies saskaņā ar materiālajām un procesuālajām normām.

Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

[8] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 249.pantam, *tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.*

[8.1] Pieteikumā pieteicēja ietvērusi prasījumu par Ķekavas pagasta padomes 2007.gada 10.septembra lēmuma Nr. 1-7/1595 atcelšanu, kā arī pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ar pieteicējas pārsūdzēto 2007.gada 10.septembra lēmuma Nr. 1-7/1595 lēmumu atbildētājs ir atteicies piešķirt pieteicējai lietošanā pieteicējas pieprasīto brīvo, valstij piekrītošo zemi *(lietas lapa 14).*

[8.2] Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā judikatūrā ir norādījis, ka atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to, nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā SKA-34/2007).*

No minētā izriet, ka atteikumu kā negatīvu aktu nav iespējams atcelt, bet tiesai ir nepieciešams izvērtēt, vai iespējama labvēlīga administratīvā akta izdošana, savukārt atbildētāja 2007.gada 10.septembra lēmuma Nr. 1-7/1595 atcelšana nav vērtējama kā patstāvīgs prasījuma priekšmets.

[8.3] Kā norādījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu, šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Šāda nostādne izriet no apstākļa, ka atteikuma izdot labvēlīgu aktu, kas ir negatīvs administratīvais akts, atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt (..). Tādu dod vienīgi labvēlīga akta izdošana. Savukārt izdot šādu aktu ir pamats vienīgi tad, ja pastāv visi tā izdošanas priekšnoteikumi. Tādēļ tiesai ir jāpārbauda, vai šie priekšnoteikumi pastāv. Šī pārbaude tiesai jāveic neatkarīgi no tā, ar kādiem apstākļiem iestāde pamatojusi savu atteikumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, iepriekš izdotais atteikums automātiski zaudē spēku. Tādējādi atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu atcelšana, vienlaikus neuzliekot

pienākumu izdot labvēlīgu administratīvu aktu, ir bezjēdzīga, jo tā nerada tiesiskas sekas. Līdz ar to atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu tiesiskums pārbaudāms, skatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nevis vērtējams kā patstāvīgs prasījums par administratīvā akta atcelšanu *(sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr.SKA-415/2006 17. punktu, 2007.gada 4.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA– 14/2007 17.punktu, 2007.gada 14.marta sprieduma lietā Nr.84/2007 9.1. un 9.2.punktu).*

[8.4] Administratīvā procesa tiesību teorijā atzīts, ka ar subjektīvajām tiesībām saprot subjektam tiesību normā piešķirtas tiesības prasīt savu interešu ievērošanu un šī mērķa sasniegšanai tiesības pieprasīt no citiem noteiktas darbības izpildi, tās pieciešanu vai atturēšanos no kādas darbības. Subjektīvās tiesības dod iespēju no tiesību subjekta pieprasīt ar objektīvajām tiesībām pamatotos tiesiskos pienākumus. Subjektīvās publiskās tiesības pastāv tad, ja likumā ir noteikts īpašs pārvaldes pienākums un šis likumā noteiktais pienākums tajā pašā laikā kalpo individuālajām interesēm *(Skat.: Paine F.J. Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības. Vācijas administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 74., 76. lpp.).*

Tādējādi, tiesai izvērtējot, vai atbildētājam ir pienākums izdot pieteicēja pieprasīto administratīvo aktu, jākonstatē pieteicēja publiskās subjektīvās tiesības uz šādu prasījumu.

[9] Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrai: subjektīvo tiesību priekšnoteikums ir objektīvo publisko tiesību esamība. Lai noteiktu, vai pastāv subjektīvās publiskās tiesības, apstiprinoši jāatbild uz vienu no šiem jautājumiem: 1) vai personai ir no objektīvajām tiesībām izrietošas tiesības no pārvaldes kaut ko prasīt, 2) vai konkrētajā gadījumā personai ir tiesības prasīt, lai valsts pārvalde neiejauktos viņas tiesībās *(sk., Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 15.marta lēmuma lietā SKA-148 12.punktu).*

Pastāvot subjektīvajām tiesībām, indivīds var pieprasīt likuma, kas uz viņu attiecas, ievērošanu.

[10] Lietā pēc būtības nav strīda par to, ka pieteicēja ir griezusies pie atbildētāja ar iesniegumiem par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, tai skaitā ar 2007.gada 28.augusta iesniegumu *(lietas lapa 11-13)*, kurā atkārtoti, tāpat kā 2005.gada 2.augusta un 2006.gada 3.maija iesniegumos, ir lūgusi atbildētājam piešķirt pastāvīgā lietošanā zemi no brīvajām valstij piekrītošajām zemēm.

Kā norādīts iesniegumos, pieteicēja savu lūgumu pamatojusi ar likumu „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otro daļu *(lietas lapa 11-13)*, lūdzot piešķir zemi lietošanā.

[11] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta pirmā daļa paredz *tiesības privātpersonām pieprasīt zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā*, tai skaitā, *ja fiziskā persona pieprasa brīvo, valstij piekrītošā zeme* (1.punkta b) apakšpunkts.

Savukārt, šā panta otrā daļa noteic, ka *zemes pieprasījumi iesniedzami līdz 2006.gada 1.jūnijam pagasta (..) pašvaldībai, kas pieņem lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā.*

No minētā tiesiskā regulējuma secināms, likumdevēja noteikts pienākums pēc pieprasījuma saņemšanas, atbildētājam iesniegumus izskatīt un izlemt, izdodot konkrētu administratīvo aktu.

[11.1] No lietas materiāliem konstatējams, ka 2005.gada 2.augusta iesniegums, tāpat kā pieteicējas 2006.gada 3.maija iesniegums par valstij piekrītošas brīvās zemes nodošanu lietošanā, nav ticis pēc būtības izskatīts un nav izlemts.

[11.1.1] Izskatot pieteicējas 2007.gada 29.augusta iesniegumu, atbildētājs pamatoti ir secinājis, ka šis iesniegums ir iesniegts pēc likumā „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrajā daļā noteiktā termiņa, proti, 2006.gada 1.jūnija.

Vienlaikus minētais apstāklis nerada pamatu liegt pieteicējai likumā noteiktās tiesības uz administratīvo aktu (iesnieguma izskatīšanu pēc būtības attiecībā uz tiem iesniegumiem, kas ir tikuši iesnigti atbildētājam likumā noteiktajā termiņā un kārtībā, proti, 2005.gada 2.augusta iesniegums un 2006.gada 3.maija iesniegums) *(lietas lapa 5-10),* ar kuru saņemšanu aizsāktais administratīvais process iestādē joprojām nav noslēdzies.

[11.1.2] Izvērtējot pieteicējas 2007.gada 29.augusta iesnieguma saturu konstatējams, ka pieteicēja šajā iesniegumā atkārtoti pieprasījusi konkrētu brīvo, valstij piekrītošo zemes gabalu nodošanu viņai pastāvīgā lietošanā, un ar šo iesniegumu pēc būtības ir tikusi precizēti konkrēti zemes gabali, uz kuriem pieteicēja joprojām ir ieinteresēta administratīvajā aktā un ņemot vērā šajā iesniegumā ietverto zemes gabalu skaitu, konkrētajā gadījumā lietā nosakāmas prasījuma robežas attiecībā uz administratīvā akta saturu, proti, pastāvot minētajā iesniegumā norādītajam, secināms, ka pieteicēja vēlas administratīvā akta izdošanu attiecībā uz zemes gabaliem ar sekojošiem kadastra apzīmējuma numuriem: */dzēsti kadastra numuri/ (lietas lapa 11-13).*

[11.2] Administratīvā procesa likums neparedz tiesības atbildētājam atteikties no administratīvā akta izdošanas pienākuma, ja administratīvā akta izdošanu nosaka likums, kā tas ir konkrētajā gadījumā, atbilstoši Likuma ‘Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos” 2.panta otrajai daļai, attiecīgi atbildētājam ir uzliekams pienākums šādu administratīvo aktu izdot.

Administratīvā procesa likuma 254.panta pirmā daļa noteic, *ja pieteikumu par administratīvā akta izdošanu tiesa atzīst par pamatotu, tā uzdod iestādei izdot attiecīgu administratīvo aktu*, attiecīgi atbildētājam ir uzdodams pienākums izdot administratīvo aktu attiecībā uz [11.1.2] minētajiem zemes gabaliem, pieprasījumi, par kuru nodošanu lietošanā atbildētājam bijuši iesniegti likumā noteiktajā termiņā.

[11.3] Vienlaikus, vērtējot konkrētās lietas materiālus, kopsakarā ar pieteikumā ietverto prasījumu, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā tiesai nav iespējams noteikt izdodamā administratīvā akta saturu, tā kā atbildētājam vēl ir nepieciešams izdarīt lietderības apsvērumus, attiecībā uz katru pieteicējas pieprasītā zemes gabalu un attiecīgi atspoguļojot šos apsvērumus administratīvā akta pamatojumā.

Tādējādi, konkrētajā gadījumā ir piemērojama Administratīvā procesa likuma 254.panta trešā daļa, kura noteic, *ja iestādei vēl ir jāizdara lietderības apsvērumi, tiesa spriedumā nosaka, ka iestādei noteiktā termiņā jāizdod administratīvais akts. Izdodot administratīvo aktu, iestādei ir obligāti spriedumā konstatētie fakti un to juridiskai novērtējums.*

[11.4] Apstāklis, ka attiecībā uz atsevišķiem zemes gabaliem atbildētājs sniedzis pamatojumu savā rakstveida paskaidrojumā, neatbrīvo atbildētāju no pienākuma, izlemt iesniegumu ar administratīvo aktu, tā kā paskaidrojumā pausts atbildētāja viedoklis par pieteikuma priekšmetu nevar aizstāt administratīvo aktu.

[12] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa nosaka: *ja pieteikums pilnībā daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.*

Tā kā tiesa atzinusi pieteikumu par pamatotu, atbildētājam (pašvaldības personā) uzliekams pienākums atmaksāt pieteicējai par pieteikuma iesniegšanu tiesā samaksāto valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126., 246.-251., 254.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa,

nosprieda:

apmierināt I.I. pieteikumu.

Uzdot par pienākumu atbildētājam mēneša laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas, izskatīt pēc būtības *I.I.* iesniegumu par brīvo, valstij piekrītošo zemes gabalu ar kadastra numuriem: */dzēsti kadastra numuri/* piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, izdodot Administratīvā procesa likuma 67.pantam atbilstošu administratīvo aktu.

Piedzīt no atbildētāja (Ķekavas pagasta pašvaldības personā) par labu *I.I.* valsts nodevu Ls 10 (desmit lati) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2008.gada 27.maijā.

Tiesnese B.Lietiņa